

vinnost k náhradě útrat soudních, postihuje jenom tyto předměty samy.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1936, R VI 10 36.)

3. § 76 j. n. nezná rozdíl mezi tuzemci a cizozemci.

Pro rozhodnutí otázky příslušnosti jsou směrodatné skutkové okolnosti tvrzené žalobkyní a zjištěné ve sporu, nikoliv zákonné ustanovení, jehož se strana dovolává k odůvodnění příslušnosti, v tomto případě sudiště podle majetku (§ 99 j. n.).

Není pochyby o tom a v první stolici bylo dostatečně zjištěno, že žalobkyně nabyla po svém provdání za žalovaného občana Spojených států severoamerických státního občanství tohoto státu, že manželé žili po nějakou dobu ve společné domácnosti v ČSR., až do doby, kdy žalovaný opustil žalobkyni a vrátil se do Ameriky.

Vzhledem k tomu, že žalobkyně, jejíž manželství nebylo dosud ani rozvedeno ani rozloučeno, žaluje jako cizinka žalovaného, rovněž cizince, na placení výživného, ani soudem určeného, ani dohodnutého, a uplatňuje tedy proti němu své nároky z poměru manželského, povahy nikoliv ryze majetkové, jest věcně příslušný podle § 50, č. 3 j. n. sborový soud první stolice, místně pak zvláštní soud podle § 76 j. n., jehož ustanovení nečiní rozdíl mezi našimi a cizinci, t. j. soud, v jehož obvodu měli manželé své poslední společné bydliště.

Nic nevádí, že cizinka žaluje cizince u našeho soudu na poskytování výživného, neboť jde o nároky soukromého práva, o nichž rozhodují řádné soudy.

Žalovaný se nemůže dovolávat ani tvrzené reciprocity, ani nepřipustnosti podobných žalob ve státě, jehož jest příslušníkem.

Rozhodnutí našich soudů může mít ovšem účinnost jen pro území Československé republiky a lze je uskutečnit jen v mezích našeho práva.

(Rozh. ze dne 23. března 1936, R III 65 36.)

Dr. Stanislav Vaněček.

Z extradičních rozhodnutí ministerstva spravedlnosti.

(Srovn. Právník 1935, str. 316; Právník 1936, str. 31.)

9. V extradičním styku s Německem je zaručena vzájemnost vydávati mladistvé provinilce. Při posouzení extradiční povinnosti je nutno použiti vykládacího pravidla § 3, odst. 2. zák. ml. č. 48-1931 Sb. z. a n. Bez návrhu cizí vlády nemůže nikdy dojít k vydání. (Případ »Schröder«, č. 37.882 32-18 min. sprav.).

Soud mládeže ze země České předložil ministerstvu spravedlnosti své usnesení, obsahující podle § 59 tr. ř. návrh, aby byl do Německa vydán říšsko-německý státní příslušník mladistvý X. ke stíhání pro provinění krádeže spáchané v Německu. Min. spravedl. zjistivši, že vláda německá nepožádala dosud o vydání a že jí toto

vůbec nebylo ani nabídnuto, učinilo především pořadem meziministerským¹⁾ nabídku extradice do Německa. Vráťivši spisy prostřednictvím vrchního soudu, jemuž jediné přísluší po zákonu usnášeti se o vydání, podotklo min. sprav., že vlastní řízení o vydání podle § 59 tr. ř. nelze zahájit ex officio, nýbrž na návrh (žádost) příslušné cizí vlády. Bez extradičního návrhu nemůže nikdy dojít k vydání. Bylo proto opatření soudu mládeže předčasné; ministerstvu spravedlnosti měla být předložena jen zpráva podle nař. min. spr. z 5. května 1903, č. 13 Věst. a podle Sděl. 136/1921 a Sděl. 11/1932 za tím účelem, aby vydání do Německa bylo nabídnuto.

Saské ministerstvo spravedlnosti v Drážďanech²⁾ požádalo pak řádně doloženou žádostí o vydání mladistvého X., narozeného 7. června 1915, ke stíhání pro zločin krádeže podle §§ 242, 243, čís. 6 něm. tr. z. a § 3 něm. zák. o soudnictví nad mládeží (ze 16. února 1923), spáchaný v Německu v lednu a únoru 1932 ve společnosti spoluzlodějů, při čemž škoda činila 147 RM, převyšujíc tudíž 500 Kč, takže s hlediska obecného trestního zákona z roku 1852 šlo i u nás o zločin krádeže podle §§ 171, 174 IIa) tr. zák.

Senát mládeže³⁾ učinil návrh, aby X. byl do Německa vydán, avšak vrchní soud se usnesl na nevydání a v důvodech uvedl: »Podle čl. 3 extr. smlouvy s Německem nastává povinnost k vydání jen, je-li trestný čin, který je podnětem k vydání, podle práva obou stran buď zločinem nebo přečinem. Podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. nazývá se však trestný čin spáchaný ve věku mladistvém proviněním; nejde tedy o zločin nebo přečin. Ustanovení § 3, odst. 2 cit. zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., nelze tu užítí vzhledem k naprosto různému posuzování v otázce trestu a spojených s tím následků odsouzení.« Min. sprav. tomuto usnesení neudělilo své schválení podle § 59 tr. ř., nýbrž vrátilo spisy s podotčením, že se dotazem u německé vlády zjišťuje, zda je zaručena vzájemnost podle čl. 1 cit. extrad. smlouvy pro vydávání mladistvých provinilců a se žádostí, aby bylo uváženo jiné zajištění mladistvého než vazbou (potřebným opatřením podle § 59 tr. ř.), když tento podle zjištění má stálé bydliště u své matky v ČSR. Mladistvý X. pak byl propuštěn z vydávací vazby na svobodu na slib podle § 191 tr. ř., s povinností hlásiti se týdně na četnické stanici.

Když vláda německá oficiálně oznámila, že podle německého práva okolnost, že trestný čin byl spáchán osobou mladistvou, nic nemění na vlastnosti činu jako zločinu, přečinu a přestupku, uvážilo min. sprav. takto: X. v době spáchání trestného činu nedokonal 18.

¹⁾ Pořad meziministerský byl ve styku s Německem zaveden fakultativně Sdělením 69/1930 (změněným Sdělením 38/1935); jinak podle čl. 10. extradiční smlouvy s Německem (č. 230/1923 Sb. z. a n.) platí pořad diplomatický.

²⁾ Nyní je příslušné jen říšské ministerstvo spravedlnosti v Berlíně (Sděl. 38/1935.).

³⁾ Tou dobou šlo o vazbu, takže návrh podle § 59 tr. ř. měla učiniti vlastně radní komora (§ 30, odst. 2. zák. ml.), ač-li ovšem nebyl právě senát mládeže shromážděn.

rok svého věku, takže je osobou mladistvou podle § 2 zák. ml. Tento speciální zákon, ani trestní zákon z r. 1852, ani extradiční smlouva s Německem nemají sice žádných ustanovení o tom, že je přípustné vydání mladistvých provinilců, avšak také jejich vydání nezakazují. Proto platí zásadně o extradiici mladistvých totéž, co o vydání osob dospělých (arg. § 2, odst. 1, § 28, odst. 1 zák. ml.; srov. také odův. rozh. č. 855 Sb. min. spr. tr.). Záleží tedy jen na tom, zda trestný čin, pro který je o vydání žádáno, je při posouzení podle zásady oboustranné trestnosti také u nás zločinem nebo přečinem, v kterémžto případě nastává extradiční povinnost podle čl. 3, odst. 1. extr. smlouvy s Německem. Mínil-li vrchní soud, že ustanovení § 3, odst. 2. zák. ml. č. 48/1931 Sb. z. a n., nelze v daném případě použít pro různost posuzování v otázce trestu a spojených s tím následků odsouzení, přehlíží, že v extradičním styku s Německem je vůbec nerozhodné, jakým trestem jest ohrožen trestný čin, pro který se o vydání žádá. Výše trestu, jímž jest ohrožen trestný čin, jenž je předmětem žádosti o vydání, resp. výše uloženého trestu, má význam pouze v extradičním styku s oněmi státy, s nimiž naše smlouva je vybudována na zásadě eliminační.⁴⁾ Na tomto principu však extradiční smlouva s Německem sjednána nebyla, nýbrž při stanovení rozsahu přípustné extradice užito bylo v ní rozlišení druhů trestných činů podle obecného zákona trestního na zločiny, přečiny a přestupky, a to tak, že extradiční nárok a jemu odpovídající vydávací povinnost vzniká, je-li podle práva obou stran trestný čin, který je podnětem k vydání, buď zločinem nebo přečinem. Chtěje vyzvednouti odchylné ideové pojetí trestního práva mládeže, označil náš zákon č. 48/1931 Sb. z. a n. trestný čin mladistvého provinilce úplně odlišným názvem »provinění«. Nejde však o nic jiného, než o pouhý název. Všude tam, kde rozlišení druhů trestných činů podle obecného zákona trestního na zločiny, přečiny a přestupky má určitý význam, na př. pro určení soudní příslušnosti, při promlčení, zahlazení odsouzení, uvalení vazby atd., zůstává i nadále toto rozlišení základem pro užití zákonných ustanovení, která ke kvalifikaci trestného činu pojí určité právní následky. Proto stanovil výslovně § 3, odst. 2. cit. zák., že závisí-li užití jiných ustanovení zákonných na rozlišení zločinů, přečinů a přestupků, rozhoduje označení činu v zákonech trestních. Tohoto vykládacího pravidla § 3, odst. 2. cit. zák. musíme rovněž užívat i v extradičním styku s těmi státy, kde pro stanovení smluvní povinnosti, t. j. »užití ustanovení smluvních«, je rozhodné rozlišování mezi zločinem, přečinem a přestupkem. Užívá-li § 3, odst. 2. cit. zák. slov »užití jiných ustanovení zákonných«, jsou tím míněna i ustanovení smluvní, totiž extradičních smluv, které z důvodů § 41 tr. z. a § 474 tr. por. jsou integrující částí trestního zákona a mají tedy platnost stejnou, jako ustanovení zákonná (Rozh. č. 2095 vid. sb.).

⁴⁾ Srov. blíže K r o n b e r g e r: Extradice mladistvých provinilců, v Poctě Miříčkové 1933, str. 167—178.

Proto jeví se trestný čin mladistvého X. jako zločin krádeže, smluvní extradiční povinnost podle čl. 3, čís. 1. extr. smlouvy s Německem je dána a zamítavé usnesení vrchního soudu není možno podle § 59 tr. ř. schváliti. I bylo vrchnímu soudu sděleno: Podle německého práva okolnost, že trestný čin byl spáchán osobou mladistvou, nic nemění na vlastnosti trestného činu jako zločinu, přečinu nebo přestupku. Je proto ve styku s Německem zaručena vzájemnost při vydávání mladistvých provinilců podle čl. 1, odst. 1. extr. smlouvy s Německem.⁵⁾ Při posouzení extradiční povinnosti ve styku s Německem, nutno použití vykládacího pravidla § 3, odst. 2. zák. ml., poněvadž užití článku 3, odst. 1. cit. smlouvy, tudíž užití ustanovení smluvního a tedy zákonného (§ 41 tr. z. a rozh. č. 2095 víd. sb.) závisí na rozlišení zločinů, přečinů a přestupků; rozhoduje tu proto označení činu v zákonech trestních.

Vrchní soud se potom usnesl na vydání mladistvého X. do Německa a toto jeho usnesení bylo ministerstvem spravedlnosti schváleno podle § 59 tr. ř.

10. Je-li bezpečný průvod (glejt), jenž ruší účinnost zatýkacího rozkazu, udělen s podmínkou, že bude složena záruka, pak lze extradiční (průvozní) žádost dočasně odvolati teprve, až je kauce složena. (Případ »Švarda«, č. 1376/36-18 min. sprav.).

Československý státní příslušník X. byl podle úmluvy mezi ČSR. a král. Nizozemským ze 4. prosince 1931 o vydávání zločinců a právní pomoci ve věcech trestních (č. 65/1932 Sb. z. a n.) vyžádán z Holandska ke stíhání pro zločiny §§ 183, 184, 205a) tr. zák.; vláda německá pak byla požádána o průvoz územím říše Německé podle čl. 13 smlouvy mezi ČSR. a říší Německou z 8. května 1922 o vydávání zločinců a jiné právní pomoci ve věcech trestních (č. 230/1923 Sb. z. a n.). Když X. byl v Nizozemsku zatčen a vzat do vydávací vazby, požádal obhájce obviněného ministerstvo spravedlnosti v Praze o udělení bezpečného průvodu (glejtu)⁶⁾ podle §§ 419, 420 tr. ř.; šlo o trestní věc ze země České, tudíž z oblasti trestního řádu z r. 1873, jemuž tato instituce — na rozdíl od slovenského trestního řádu⁷⁾ — je známa. Bezpečný glejt byl obviněnému k rukám jeho obhájce povolen dne 8. ledna 1936 na jistotu 50.000 Kč a s účinností do 25. ledna 1936.

O vlivu uděleného bezpečného průvodu na řízení vyžadovací a průvozní bylo uváženo takto: O vydání (průvoz) ke stíhání lze žádati jen, existuje-li extradiční (průvozní) titul. Jím je soudní zatýkací rozkaz, zatykač. Bezpečný glejt ruší účinnost zatykače, takže obviněný, vykáže-li se jím bezpečnostním úřadům, ať tuzemským, ať cizozemským, nemůže býti jimi zatčen, ani vzat do procesní vaz-

⁵⁾ Srov. *M e t t g e n b e r g*: Deutsches Auslieferungsgesetz, 1930, str. 189, 215 o tom, že mladistvý věk nepřekáží vydání.

⁶⁾ Srov. *Právník* 1928, str. 457, 521 a *K r o n b e r g e r*: Řízení vyžadovací 1931, str. 51.

⁷⁾ Pro celý stát se bezpečný glejt zavádí v § 502 osnovy čsl. tr. ř. z r. 1929.